

Ethische dilemma's in de acute zorg

AZO-scholingsavond

Anke Oerlemans, UD Medische ethiek
anke.oerlemans@radboudumc.nl

Val in het verzorgingshuis

- Licht dementerende vrouw, 86 jaar
- In de eetkamer gestruikeld, met haar hoofd tegen een tafelpoot gekomen
- Derde val die week; ambulance opgeroepen om haar in te sturen voor een CT-scan
- Ambulance komt ter plaatse: geen verwondingen/zwelling, controles stabiel
- Discussie tussen ambulanceverpleegkundige en verzorgende: wel of niet meenemen?

Ethiek en moraal

Moraal

- Geheel van door bepaalde gemeenschap aanvaarde waarden en normen voor gedrag

Ethiek

- Systematische studie van de moraal
- Kritische bezinning op verantwoord handelen
- Nadenken over “het goede”

Waarden en normen

Waarden

Op zichzelf staande nastrevenswaardige zaken.

Zaken die we belangrijk vinden, waardevol, van waarde
“waar gaat het uiteindelijk om?”

Vb. Beschermwaardigheid meest kwetsbare partij

Normen

Regels of richtlijnen die aangeven wat we in een bepaalde
situatie wel of niet behoren te doen

“hoe gaan we dat waarmaken?”

Vb. Zorgverleners moeten verdenking op kindermishandeling
melden

Moreel probleem

- Onzekerheid, onbehagen, verontwaardiging, morele intuïties onvoldoende
- Vraag dringt zich op – **wat is het goede om te doen?**
- Conflict van waarden
- Beroep op mensvisie, waarden, normen, (geloofs)overtuiging; niet “evidence-based” maar “value-based”

Morele dilemma's

Specifieke categorie van problemen

- ❖ Twee handelingsmogelijkheden
- ❖ Die beide onwenselijke gevolgen hebben
- ❖ En waarbij de noodzaak bestaat tot een keuze

Wel of niet iets doen? Optie A of optie B?

Vb. Ingrijpen bij twijfel over goed ouderschap?

Wel doen → inbreuk op autonomie ouders

Niet doen → mogelijke schade aan toekomstig kind

Kern moreel beraad

1. Identificeren van de **centrale morele vraag**
2. Welke **opties** om te handelen zijn er?
3. Welke **argumenten** zijn er voor de verschillende handelingsopties (welke waarden & normen staan op het spel)?
4. Expliciete **afweging** tussen de argumenten en **besluit**

Voor wie is het bed?

- Jeroen, 18 jaar
- Scooterongeluk, reed zonder helm
- Ernstig schedel-hersenletsel: IC-opname noodzakelijk
- Alle IC-bedden zijn bezet

Voor wie is het bed?

- Doortje, 79 jaar, met ernstige longontsteking en bloedvergiftiging opgenomen op IC
- Inmiddels herstellende, net van beademing af, maar moeite met ophoesten
- Moet Doortje plaatsmaken voor Jeroen?

Kern moreel beraad

1. Identificeren van de **centrale morele vraag**
2. Welke **opties** om te handelen zijn er?
3. Welke **argumenten** zijn er voor de verschillende handelingsopties (welke waarden & normen staan op het spel)?
4. Expliciete **afweging** tussen de argumenten en **besluit**

Disclosure belangenverstremgeling voor de sprekers van de AZO scholingsavond

(Potentiële) belangenverstremgeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	•Geen
•Sponsoring of onderzoeksgeld •Honorarium of andere (financiële) vergoedingen •Aandeelhouder •Andere relatie	•Geen •Geen •Geen •Geen

Herkomst afbeeldingen

Casus 1:

https://fr.123rf.com/photo_63589992_dame-handicap%C3%A9e-happy-senior-avec-un-handicap-de-marche-b%C3%A9n%C3%A9ficient-d-une-promenade-dans-un-parc-de-l-au.html

Casus 2:

<https://www.google.nl/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjShZ-im87bAhUBLIAKHbMzA7QQjhx6BAgBEAM&url=https%3A%2F%2Fwww.werkenbijavl.nl%2Fafdelingen%2Fintensive-care%2F&psig=AOvVaw3Wnim4GqEtmQP02yL5Vdcn&ust=1528895916362709>